

Giảm rác thải nhựa: Chìa khóa thúc đẩy kinh tế tuần hoàn

05:55 16/01/2026

Ô nhiễm rác thải nhựa, đặc biệt là rác thải nhựa đại dương, đang trở thành thách thức môi trường mang tính toàn cầu, tác động trực tiếp tới hệ sinh thái, đa dạng sinh học và sinh kế của hàng triệu người. Tại Việt Nam, phần lớn túi ni-lông và sản phẩm nhựa dùng một lần vẫn bị thải bỏ lẫn trong rác sinh hoạt, chủ yếu xử lý bằng chôn lấp hoặc đốt, gây lãng phí tài nguyên và tiềm ẩn nhiều rủi ro môi trường.

Theo các cơ quan chuyên môn, lượng rác thải nhựa ven biển và trên biển có xu hướng gia tăng rõ rệt, tạo áp lực lớn đối với hệ sinh thái biển và cộng đồng dân cư ven biển. Trong bối cảnh đó, việc kiểm soát rác thải nhựa không chỉ là yêu cầu về bảo vệ môi trường mà còn gắn chặt với mục tiêu phát triển bền vững và an ninh kinh tế lâu dài.

Những sản phẩm có bao bì làm từ phụ phẩm nông nghiệp như vỏ cà phê, tinh bột sắn, ngô.

Nhằm tạo hành lang pháp lý cho công tác này, Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 lần đầu tiên dành riêng một điều để quy định giảm thiểu, tái sử dụng, tái

chế và xử lý chất thải nhựa. Tiếp đó, Nghị định số 05/2025/NĐ-CP đã cụ thể hóa lộ trình hạn chế, tiến tới dừng sản xuất, nhập khẩu và lưu hành túi ni-lông khó phân hủy, sản phẩm nhựa dùng một lần. Theo quy định, từ ngày 1/1/2026, Việt Nam sẽ dừng sản xuất, nhập khẩu túi ni-lông khó phân hủy có kích thước nhỏ; đến sau năm 2030, tiến tới loại bỏ phần lớn sản phẩm nhựa dùng một lần và hàng hóa chứa vi nhựa.

Cùng với đó, nhiều chiến lược, kế hoạch hành động về quản lý chất thải rắn và rác thải nhựa đại dương đã được ban hành, tạo nên khung chính sách tương đối đồng bộ. Tuy nhiên, khoảng cách giữa quy định và thực tiễn vẫn còn lớn. Hiện nay, chất thải nhựa trong công nghiệp phần lớn đã được thu hồi, tái chế, nhưng nhựa phát sinh từ sinh hoạt lại dễ thất thoát ra môi trường. Ở các đô thị, nhựa chiếm tỷ lệ đáng kể trong rác sinh hoạt, trong khi thói quen sử dụng túi ni-lông, đồ nhựa dùng một lần vẫn phổ biến.

Các chuyên gia cho rằng, giải pháp căn cơ là phát triển kinh tế tuần hoàn nhựa, coi nhựa là tài nguyên có thể quay vòng thay vì rác thải. Muốn vậy, cần thực thi nghiêm các quy định pháp luật, kiểm soát chặt khâu sản xuất, nhập khẩu, đồng thời triển khai hiệu quả cơ chế trách nhiệm mở rộng của nhà sản xuất (EPR). Phân loại rác tại nguồn phải trở thành yêu cầu bắt buộc, tạo điều kiện cho tái chế hiệu quả.

Bên cạnh đó, cần thúc đẩy thị trường vật liệu thay thế thông qua ưu đãi chính sách và kiểm soát chặt việc gắn nhãn “thân thiện môi trường”. Quan trọng hơn, các mục tiêu giảm rác thải nhựa cần được chuyển hóa thành hành vi cụ thể trong đời sống hằng ngày, từ việc mang túi cá nhân khi đi chợ đến hạn chế sử dụng đồ nhựa dùng một lần trong sinh hoạt, hội họp và sự kiện. Chỉ khi đó, giảm rác thải nhựa mới thực sự mở ra con đường cho kinh tế tuần hoàn phát triển bền vững.

Nam Sơn (t/h)